Στρατηγικές κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης

Μπορείτε να προάγετε την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη μέσα στην τάξη ενσωματώνοντας στρατηγικές στις καθημερινές σας πρακτικές καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Το να παραμένετε ευαισθητοποιημένοι στις ανάγκες των παιδιών, τα βοηθά να νιώθουν ασφαλή και με αυτοπεποίθηση και λειτουργεί σαν πρότυπο αποτελεσματικής κοινωνικής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα, ερωτήσεις πάνω σε ένα κοινωνικό ζήτημα μπορούν να τα βοηθήσουν να αναπτύξουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Το διάβασμα ιστοριών και η συμμετοχή σε συζητήσεις για κάποιο κοινωνικό ζήτημα τους μαθαίνει να αντιμετωπίζουν κοινωνικά ζητήματα και συνάμα καλλιεργεί τις δεξιότητες ανάγνωσης.

Να είστε παρόντες σε κάθε ανάγκη του παιδιού. Με τον τρόπο αυτό, μπορείτε να ανταποκριθείτε με εξατομικευμένες παρεμβάσεις που βοηθούν κάθε παιδί να αναπτύξει τις δεξιότητες του. Η παρουσία και η προσοχή σας σαν εκπαιδευτικός μπορεί να αποτελέσει στήριξη της αυτοπεποίθησης κάθε παιδιού απέναντι σε στρεσογόνες καταστάσεις. Κάνοντας τα παιδιά να γνωρίζουν ότι είστε εκεί για να τα βοηθήσετε, τους καλλιεργεί την εμπιστοσύνη ότι είστε πηγή καθοδήγησης. Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι τα παιδιά που δεν ξέρουν καλά ελληνικά χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη για να νιώσουν ασφαλή σε ένα σχολικό περιβάλλον που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.

Οι πρώιμες συναισθηματικές εμπειρίες είναι σημαντικές. Η συναισθηματική παράμετρος είναι καθοριστική για όλα τα άλλα αναπτυξιακά στάδια. Αν τα παιδιά αρχίσουν το σχολείο σε ένα συναισθηματικά υποστηρικτικό περιβάλλον, θα αποκτήσουν αγάπη για τη μάθηση, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση επιτυχίας σε όλους τους τομείς του σχολείου. Σύμφωνα με το Εθνικό Επιστημονικό Συμβούλιο για το Αναπτυσσόμενο Παιδί (ΗΠΑ), πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στις συναισθηματικές ανάγκες των παιδιών, καθώς «μεγαλώνοντας ένα παιδί, τα συναισθηματικά βιώματα που έχει, καταγράφονται στην αρχιτεκτονική του εγκεφάλου του». Ενθαρρύνετε την πρωτοβουλία και ανταποκριθείτε στις ιδέες των παιδιών με το να ρωτάτε τη γνώμη τους, χτίζοντας τους έτσι το αίσθημα ότι τα σέβονται, ότι είναι ικανά, ενώ ταυτόχρονα τους δίνετε κίνητρο και επιθυμία για τη μάθηση.

Προάγετε σταθερές δομές μέσα από το παιχνίδι. Καλλιεργώντας σταθερές δομές και προσδοκίες για την σωστή συμπεριφορά μέσα από το παιχνίδι, υπενθυμίζονται στα παιδιά οι κανόνες συμπεριφοράς στη σχολική τάξη που βοηθούν στη μάθηση. Σύμφωνα με την Αμερικάνικη Παιδιατρική Ακαδημία «Το παιχνίδι είναι αναπόσπαστο μέρος του σχολικού περιβάλλοντος. Διασφαλίζει το ρόλο του σχολείου στην κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη, καθώς και τη γνωστική». Ένας τρόπος είναι η δημιουργία διασκεδαστικών συνηθειών, όπως το παιχνίδι ή το τραγούδι, που μειώνουν το στρες ή δίνουν λύσεις σε 'δύσκολες' καταστάσεις, όπως κατά τη διάρκεια μεταφοράς των παιδιών ή ενώ περιμένουν στη σειρά για κάτι.

Καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και η σημασία των στενών διαπροσωπικών σχέσεων. Οι θετικές σχέσεις με τους συμμαθητές και τους ενήλικες – συμπεριλαμβανομένων των γονιών και των δασκάλων - αποτελούν κλειδί για την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη. Πρώτον, καθιστούν το σχολείο ένα άνετο και ασφαλές περιβάλλον όπου τα παιδιά μπορούν να εστιάσουν στη μάθηση και δεύτερον, οι αμοιβαίες σχέσεις φροντίδας και ενδιαφέροντος προσφέρουν ευκαιρίες ανάπτυξης σημαντικών κοινωνικών δεξιοτήτων.

Θετικές και σταθερές σχέσεις. Οι θετικές και σταθερές σχέσεις μεταξύ δασκάλων και παιδιών προάγουν την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη. Προσπαθήστε να πάτε πιο πέρα από τις προσδοκίες για συμμόρφωση στους κανόνες του σχολείου, και υποστηρίξτε την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό θετικό κλίμα στην τάξη, το οποίο συνδέει τις νέες εμπειρίες των παιδιών με αυτές που έχουν από το σπίτι. Σύμφωνα με το Εθνικό Επιστημονικό Συμβούλιο για το Αναπτυσσόμενο Παιδί (ΗΠΑ), τα παιδιά που έχουν πιο θετικές και θερμές σχέσεις με τους δασκάλους τους έχουν μεγαλύτερη επιθυμία για μάθηση, περισσότερη αυτοπεποίθηση και διάθεση να έρθουν στο σχολείο και συνήθως τα καταφέρνουν καλύτερα.

Τα παιδιά αναπτύσσουν καλύτερες σχέσεις, όταν οι εκπαιδευτικοί:

- γίνονται πρότυπα καλής κοινωνικής συμπεριφοράς
- δίνουν στα παιδιά ευκαιρίες ανάπτυξης νέων κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων
- δίνουν σαφή καθοδήγηση
- χρησιμοποιούν υλικό που συνάδει με το πολιτισμικό και κοινωνικό υπόβαθρο των παιδιών
- συνεργάζονται με τους γονείς των παιδιών για να αναπτύξουν τις συναισθηματικές και κοινωνικές τους δεξιότητες και στο σπίτι
- εργάζονται σε ένα κλίμα φροντίδας και ενδιαφέροντος.

Συγκεκριμένα παραδείγματα αποδοτικής συμπεριφοράς των δασκάλων:

- δείξτε σεβασμό και εκτίμηση για το πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο των παιδιών
- μιλάτε με ευγένεια, ενθαρρύνοντας έτσι τα παιδιά με τη συμπεριφορά σας να κάνουν το ίδιο
- προωθήστε τρόπους σκέψεις που προάγουν την ενσυναίσθηση με ερωτήσεις τύπου «γιατί νομίζεις ότι κλαίει αυτό το παιδί;»
- προάγοντας την αυτοπεποίθηση στα παιδιά και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων με το να τους εμπλέκετε στην επίλυση προβλημάτων, για παράδειγμα ρωτώντας τα τύπου « μπορείς να σκεφτείς έναν τρόπο που θα σε βοηθήσει να θυμάσαι να περιμένεις τη σειρά σου;»
- αναγνωρίστε σημάδια που δηλώνουν προσωπικό τραύμα ή στρες και προσφέρετε επιπλέον υποστήριξη στα παιδιά που βιώνουν ιδιαίτερο στρες στη ζωή τους.

Πρωτότυπο άρθρο: Social-Emotional Teaching Strategies. Copyright©TKCalifornia. All rights reserved.

Το πρωτότυπο άρθρο βρίσκεται στον ιστότοπο του προγράμματος TKCalifornia http://www.tkcalifornia.org/ και μπορείτε να το βρείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.tkcalifornia.org/teaching-tools/social-emotional/teaching-strategies/ . Το πρόγραμμα TKCalifornia (Transitional Kindergarten) λειτουργεί στο πλαίσιο της Preschool California, μιας κρατικής μη-κερδοσκοπικής οργάνωσης συνηγορίας, που εργάζεται για την αύξηση της πρόσβασης στις πρώιμες ευκαιρίες μάθησης για όλα τα παιδιά, ξεκινώντας από εκείνα που το χρειάζονται περισσότερο.

Αναδημοσίευση και προσαρμογή με άδεια. Το παρόν έγγραφο έχει μεταφραστεί και προσαρμοστεί στα ελληνικά από την πρωτότυπη έκδοσή του στα αγγλικά. Η μετάφραση αυτή δεν πραγματοποιήθηκε από το_TKCalifornia.org και δεν πρέπει να θωρείται επίσημη μετάφραση. Το TKCalifornia.org δεν φέρει καμία ευθύνη για το περιεχόμενο ή τυχόν λάθη σε αυτό το έγγραφο.